

Incipit opusculū triphitū. De preceptis
decalogi. De confessione De arte mon
endi. Per unū sacre theologie p̄fessore aca
dēstrum Johāne gerson Alme vniuersitatis
p̄sientis Cancellariū : Prologus :

Oristianitati suus q̄liscūq; zelator p̄sperū
ad virtutes viciis depulsis incrementū Sa
lubre duri sequēs opusculū triphitū de pre
ceptis. de confessione. de scāa mortis. breui
tate qua potui t̄ndē. Cuatūor p̄sertim xp̄ianor̄ ge
neribus profuturū. Primo sacerdotibus : curatis. illit
teritis atq; simpliabus. qui cōfessiones audire debēt
Sed doctis quibuscūq; p̄soms secularibus aut religi
osis. que etiā solitis sermōibus aut p̄dicatiōibz. pro
diuinor̄ p̄ceptor̄ notitia īteresse nō p̄nt. Tercio pue
ris : iuueibus. q̄a iudiciis infancie t̄m fidei n̄re
ḡniale tenore et p̄ncipalia p̄dicta p̄mitus debent eni
duri. Cūto p̄soms domos dei vel hospitalia loca frequ
tantiūbz : infirmor̄ sollicitudinē gerentibz. Cūo
nam ad huius doctrine publicatiōē q̄drupler p̄sonar̄
status debz vigilare. Primo quos d̄eior̄ curator̄ regi
mē de p̄p̄quo concernit quibus īsup curator̄ igno
rancia t̄m d̄ine legis. et insufficiens eruditio simpli
tis ppli īputabitur in p̄m. Sed p̄cetes pro filijs
apud scolariū r̄dres īstare deberent. Tercio domos dei
et locorū hospitaliū gubnatores et magistri. Illi q̄
to generaliter qui ī v̄bis aut factis : alijs signis ali
os ad p̄m̄dū indurent. Cuiq; ex officio alios d̄re
debuerit : id agere negligūt. In nāq; sup̄ibz suis
et diligētis p̄ huius aut similis doctrine publicatiōē de
bent alior̄ cōrrectionē p̄nuāc. Hor em agē p̄mitē
q̄d est hor satisfactio hor opus misericordie deo acceptū
q̄ elemosina corporalis. Agant igit̄ p̄noīati. q̄ doctrina

het libris inscribatur. tabellis affigatur tota uel
p partes i locis rebus. utpote in prothralibus ecclie
suis. in scolis. in hospitalibus. in locis religiosis.
Deinque expediens videtur ut sup hoc fieret a pnti
patribz editu. aut q ab eme pntis indulgentie refe
rentur. Actor vero seipm eroneat apud te xpiani
tate sanctissima agat quilibet qui in te et de te glo
riatur qd bonu esse cognouerit. **G**loria sit altis
simo deo i cuius noie pntis aggrediar opus ad salute
fidelium animu. ordinatu ad eruditione pntie iudis
et ydeote ppli et eoz quibz consuetis eme sermoibus
et pdicationibus mino interesse aut iformari credit.
In quo veluti tabella quadam et copendio breui te
noie fidei xpiane lucide poterunt inspicere. et dina
precepta. prohibitionesq ut ex his quid age quid ve fi
gere debeant possint distinctius agnoscere. **C**on
tinet aut pntis titulus impla rvm quoz qdlibet
i duas uel tres uel quatuor phaulas couenienter subdi
uidi posset. **P**rimu implm affinat mndu a deo fu
isse creatu. et q ipe deus vnus sit et tm. **C**ur ena
aut ad que fine homo creatus sit. **Cam pntis.**

Eximissime credendu est et nullatenus dubita
du q solu vnus est deus omnipotens oia faciens.
et oem pfessione habens. i tribus psonis dis
tinctus. q sut. pater et filius et sps sancto. qui mndu
creauit et creatu regit et gubernat sola sua liber
rima voluntate et dignissima bonitate. **E**xpenali at
quidena huana gubernat et dirigat creatura. dms
viris et mulieribz aias imortales. creans eas tyaliter
tur in eas corpibus infudit. et ad ymaginem et similitu
dine sua formas eas ut creatus homo sui condito
re deu cognoscat. diligat veneretur. et eius preceptis
ihoc mortali vita obediens per opa bona et meri
toria vita tandem imortale beatitudinis plena i aia

et corpe perpetuo consequatur. et ita sit bonis angelis
sonatis. et in loco malorum angelorum suorum deum substitutus
cui deones p^r p^rim iⁿ has inferiores p^rtes terre conu
erunt. damnationis sententiam sustinetes. Cui quibus etiam
iustissime damnabuntur homines inquit diuini preceptis iobe
dientes. et more bestiali quasi non haberent animam ra
tionalem suis voluptatibus seruientes. **Genidū m^{pl} ostē**
dit hūanū genū p^r p^rimōz parēti m^{pl} t^ressione iⁿ p^rim

H multiplicem iurisse miseriam **Capitulum 2^m**
Idem veritate credendum est p^rimos parentes n^ros
adā iⁿ euā q^d ad tam nobile finē cōsequēde bⁿitū
diuini creati fuerint clausisse paradisi ianuā iⁿ bⁿitudinis
inuitū toti sue posteritati generis hūani. Cū p^r p^rim
obediēcie dōm iusticie originalis quādā hereditaria pos
sessione p^r se iⁿ suis posteris accepti a deo ip^si p^rditores
p^rderūt. **Quo dōno g^ratuito originalis iusticie cōser**
uato nos oēs a culpa tūmnes fuissēz iⁿ ab oī miseria
famis iⁿ suis aut iⁿfirmitatib^z absoluti. et ab alia qualib^z
penalitate liberi. adeo q^d oīs alia corporalis creatura nob^z
paritue subiecti fuiss^z. et tūcē absq^e mortis pena iⁿ pa
indisū fuissēz m^{pl} statū. Hoc aut dōno p^r p^rim p^rimōz
p^riti ut p^rmissū est p^rditō. nos mouēdi necessitate et
vinisam quā patimur penā atq^e miserā iurim^z. q^d
nasam^z iⁿ p^ro originali. salū iⁿ p^ro originali iust
tice autēna. Cōt^r q^d p^rim tūq^e remediū efficit a xpō
statutū est baptisimū sac^rinētū. **Ternū m^{pl} dēclāt**
q^diter a deo redēpti sum^z. Cū enā sit ignalis tenor xpi

O hūc fides et credendū a singulis
Omnipotens d^z ar^z p^rissim^z p^r nolēs hūanū
genū tot iⁿ tūis s^rictū miseris ieternū p^rire.
et a regno paradisi iⁿperpetuū exulare. cōcurrēte iustia
siml^r iⁿ misericordia hūis remediū detreuit adhibere. **C**
Voluit siquidē dē p^riss^z p^r vnigētiū filiū suū absq^e cor
ruptiōe tūcē sumē iⁿ hoīes fieri itā itēmerite v^rginis
marie imaculatū utēz. Tanti q^d iⁿ tam mirabilis vno

facta ē duarū naturarū dīne ⁊ hūane ī vna psona fi-
lii dei ut vere deus homo dīcitur ⁊ hō deus. ipse ē ih̄s
xp̄s saluator n̄r p̄ter et redēptor. **C**ui antea q̄dem
a p̄aribz ⁊ p̄phetis denūciatū. nouissīe ī fine tēporū
ī hac vltima mūdi etate conceptū ⁊ natus. a pastozibz
⁊ cognitū. a tribz regibz orientis adorātū. a symōe sene
⁊ alijs q̄ pluribz p̄dicatū et a b̄to iohāne baptis̄a de-
mōstratū. **E**dem deus ⁊ dñs n̄r ih̄s xp̄s v̄riter ānoz
trū spacio legē dīnā xp̄ianāq̄ religionē p̄dicauit et
dōnauit. eā īnumēribz mīraculīs cōfirmādo. quā et
ī scripturis q̄tuor euāgeliorz nobis p̄ suos mīstros exhi-
bitū obseruandā reliquit. **O**rdinauit īsup septē sac̄-
mēta eccl̄iasticā. q̄ s̄. baptis̄m. cōfirmatio. ordo. eu-
charistia. pēnitētia. mīramōnū. vinctio extēma. **C**pe p̄
tremo ut nos redimēt et saluat et sub pōno pylato sup-
plicio crucis acerbissimā sustinuit passionē ⁊ mortem
sepultū. dem ⁊ tertia die resurgens. spacio dīez q̄ora
gintū discipulis suis v̄ritatē sue resurrectionis declarāq̄
frequent̄ apparuit. **E**t tandem videntibz aplis celos ascendēs
sedet ad patris dextērā ī excelsis. **V**enturū ē postremo
idē dei filius ih̄s xp̄s ī fine mūdi p̄ ignē fūmēdi
et ī meli⁹ īmutādi iudex gñalis hōm̄ r̄ctor ī aīa ⁊
corpe resuscitāndoz. reddītūz singulis p̄mia mēitoz.
bonis siquidē celeste regnū p̄bēns b̄titudinis. p̄noībz
vero penale supplicīū ignis eterni. **H**ic est general̄
tenor orthodōre fidei xp̄iane. quā firmiter credē tene-
ratholicoz quilibz rōe utens. absq̄ curiositate p̄ue ⁊ sin-
ceriter sine falsitate. et certitudinaliter reiecta dubie-
tate ⁊ nolens plus sapē q̄ oportz. s̄ om̄nibz difficul-
tatū dubijs humiliter se submittit credulitatē simpliciu
itēmentē fidei s̄c̄e m̄is em̄e sapiētū platorū ⁊ doctoz
ac om̄ scōz ⁊ s̄c̄oz qui ī testimoniū huius īviolatē fidei us-
q̄ ad mortē dimittuerūt. **C**onf̄ hac fidem illibata q̄uis
sine peccat̄ hēta falsitatis ydolatrie sortilegi īcūtatō

res. et magis ceti q̄ artibz a lege dina phibitis v
 tetes. aut demonu iuomitores. et generaliter qui anti
 nulos fidei nre soliter aut ipte palam uel occulte deni
 cent. Illi p̄terea q̄ nō credūt deū oīa iustissie regē sua
 liberria voluntate. s̄ potius asserentes oīa nature ul for
 tūne ul fato subiri. p̄terea maloz q̄admodū bonoz
 finale saluacionē affirmantes. Illi deniqz q̄ mōz actu
 u iūstabilitate ad meritū uel demeritū negant. Et
 dei p̄destinacionē ul rep̄bancōez dicūt op̄ez mōz tol
 le libertatē. Horz similes contrā fidē orthodoxam st
 eriores innumeri p̄cedentes ex itellū sup̄bo hūiliare
 se deo renūante. aut ex falsa phia uel poti⁹ melancolia
 fatuistia. Aut demū ex voluptuosa carnalitate rōnis
 iudiciū z affectus pietatē subuertente. **Cū hū ampli**
manifestat quid deus nobis obseruādū p̄cepit enu
merius deē p̄cepti decalogi.

Significat i superioribz habitū est q̄ deus optimo
 atqz iustissimo nos hoīes ultm̄ supra q̄ irōna
 biles creaturas adeo excellenter odiderit ad ymagēz
 suā s̄z dñs mēorā intellām atqz volūtātē. ut cognos
 cāmo eū seruāmo z amem⁹ misericordissie p̄tea redi
 merit. passionē pro nob̄ talem p̄ferēdo. qualē nec ipi
 p̄ delictis nris sufferre uellem⁹. p̄fecto iustissim⁹ ē ut ipi
 deo fideliter seruāmo tāqz s̄biecti sup̄mo dño. sicut filii
 naturales p̄i legitis. z uelut serui ex dño p̄i. m̄te
 re morte q̄ redēpti saluatori liberrimissio. **Et tēto q̄**
nobis eius p̄cepti seruātibz gloria ierogitabilis ab
eodem p̄mittitur. t̄st̄ressouibz v̄o ierogitabilia tor
mēta reseruātur. **Cognoscens nichilōi⁹ q̄ p̄issim⁹**
p̄i m̄m̄ fragilitatē z exiguā potētiā nō requirit a no
bis omē seruiciū qd̄ s̄dīm iusticie rigore exigere possi
debit q̄i potius certū numerū p̄ceptorū quoz obser
uatio sibi sufficiens esset q̄ etiā legis decalogi cōtinētur.
Cūa p̄t ad her p̄cepti sciendū z intelligēdū tenet quilibz

per se uel alium diligentiam appone pro conseruatione vite
spiritualis quam pro vite corporalis sustentatione poneret
et eo maiore quo immortalis anima est corpore perstimator. sic
quorum notitia nullus potest conuenienter primum vitare aut
ab eis resurgere. et quorum ignorantia ex desidia praeiens
non excusat si amittat et contempnat. Sunt autem heretici per
cepta huius metricis comprehensa. **Omni crede deum. nec in
rebus vane per ipsum Sabbata. festas. habens in hunc putes.
Nō sis omisor. fur. merchus. testis. iugum. Vniuūq; thoz.
res q; inueto tuas.** **Quintū amplius dedit per praeptū.**

Primū praeptū est. Diliges dominum.
deum tuum. ex toto corde tuo. ex tota mente tua. et
ex tota virtute tua. Hoc est. non vales scienter re
quiescere amare plus quam deum propter quod dei amore
penis. Hoc autem praeptū conuenienter ab homine seruatur et non
aliter si legem dei et gloria praepti operibus impleat. **Quis
quis enim mortaliter peccat praeptū hoc infringit quia
voluntate sua diuine voluntati oppositū praeipienti imponit
Cōpūaliter autem contra hoc praeptū agunt homines igniti
contra diuina iudicia et ordinationes aut regimine erga
se uel alias tentantes murmūantes quasi non esset deus
omnino iustus bonus atq; misericors et totus amabilis atq;
desiderabilis. **Alii item qui in foveā desperationis se ipsos
precipitant per impatentia. Alii praeerea qui vrgente infirmitate
te aut necessitate aliquid sortilegos consulūt et dinatores
vntes potius in scripturis aut breuibus manibus siue se
dulis collo suspensis aut amantibus et aliis quibuscunq;
bet vanis nebulis quasi deus ipse non esset usq;que
bonus potens et sapiens ad eis summedū quam sit eorum
necessitatibus expediens faciat igitur homo in necessitate
constitutus quam potest prauis remediū naturali indus
tria non reprimendo deum quod grue primum est aut noua mira
cula expectando desiderando q; Reliqui vero quod naturae****

vices excedat deo plena fide omittat et dubitater
 reus q' nosat oia quicq' optimus est illud qd' optimu e
 comodissimuq' fuerit hoi cōferret. Sepe equide i fir
 mitas paup'tis aut alia quib' tribulatio e hoibus u
 hor q' nimia p'spitas q' facilliter abutim'. **E**rit naq' p'
 quid filio p'sit. nigr' quid discipulo queat. i. mediu pa
 cienti de remedio cōpetenti nouit melius quide. **P**er
 tant sup totu p'ceptu hor illi qui mūdino quoda tōre
 uisoz aut oblonuoz vbi fornicantes dīnis p'ceptis de
 die veretur. **Q**uia ppter etiā gūssie petat huius? in
 uisores. p'sonas dīno seruino ceditis i statu religionis.
 uirginitatis aut viduitatis cōstitutis. aut studio theo
 loge deputatis affectuē carnali a bono ope retinē
 tes. **N**or rursus p'cepto nobis p'pitur honor et reue
 rena s'as exhiberi. spēcialiter v'gini marie. i. bono āge
 lo custodi mō. ut nichil turpe ipō videte i p'nte facias
 qd' p'ntibus hoibus agē refutem'. **D**eīq' scōz reliq'as.
 lom' s'm i hōz ymagineb' debemus venerari. nō p' ipsis
 s' q' videndo eas honore ipedimus rebus reputatis p'
 eas iuxta v'bi s'ic m'is emē. alioq' p'ām ydolatrie cō
 mittim'. ymagine s'cōm se adorādo credendo ipām yma
 gine pulchra siue turpe nouā aut vetere plus aliqd'
 h'ic virtutis i quicq' nūmīs icludē ul' dimitatis. **C**hūc
 p'cepto plurimū contrariat' nūm' honor dīnis spali
 bi aut magnatib' adulationē siue malo aliquo fine
 exhibitis. **O**is etiā simulatio ul' yponis ad ianem
 glām hōm aut fallacē deceptiōē ordinata. **E**t immo
 deratū itē amor parentū erga filios. Et generaliter au
 ri i argenti. aut aliauo creature. sic q' homo ibi s'istat
 et i eis cōfidentia ponat. **N**on em' her oia i fernali mor
 te nos poterūt liberare. **S**olus q'ppe de' e ver' i fidelis a
 mīcus q' in extrema nūte opē prestare p't' b'n i sup oia
 cōfideat. nū cordis sinceritate hōrari d'z adorari i diligi.

Secundu[m] m[u]ltu[m] e[st] de s[e]c[un]do p[re]cepto. 2. **¶**
Secundu[m] p[re]ceptu[m] e[st] non iurabis p[er] nome[n] dei
tui iuranti et sine causa. **C**ontra p[re]ceptu[m]
hoc p[ri]ncipaliter agunt qui scienter q[uo]d falsu[m]
esse credunt iurant p[er] iuramentu[m] co[m]mittendo. Valde na[m]q[ue] hoc
gravius p[ec]catu[m] e[st] cu[m] deus assumat[ur] ta[m]q[uam] testis falsitatis.
Et qui artificiose iurant falsu[m] artificiose de iuramentis q[uo]d
em[er]it pro loco et t[em]p[or]e co[n]venienter veritas possit subhiere
no[n] tamen diu falsu[m] scienter et p[er]iurii co[m]mitti. **P**er
tunc etia[m] iuriter contra p[re]ceptu[m] hoc qui turpia faci
unt iuramentu[m] deum blasphemantes et animas suas iurando
deomib[us] deuotuetes. quia de h[um]ilitate xpi et sanctis i
honeste loquuntur. Contra quos o[mn]es sunt p[re]cepta et blas
phemos s[an]ctitate se leges p[re]cepta t[ame]n a terrenis p[ri]ncipi
bus q[uam] a p[re]latis ecclesiasticis. Unde tolerandu[m] e[st] q[uo]d p[ro]pter
negligentia[m] ip[s]o[rum] quib[us] penas erequi p[ro]met non for
tuitur eff[ec]tu[m]. Multu[m] vero diligenter q[uo]d p[er]missa deberet
attende[re] h[uius] qui causa lucri de facili iurant q[uo]dmodu[m] in
tatores et mercatres. **A**lli etia[m] qui ab sorpti passione
aut ebrietate in ludis frequenter inhonestis siue p[ro]hibitis
ut e[st] taxilloz ludus enormiter iurant et generaliter
quicunq[ue] pueris co[n]suetudine aut insinuatione p[er]ueni iu
ramentu[m] emittit. In talib[us] em[er]it sepe p[er]iurii co[m]mitti p[ro]p
ter q[uo]d etia[m] tales aliqui peiores s[un]t in hoc sarracenis aut in
reis min[us] deu[ot]os ho[m]ines. **A**d hoc aut[em] genus p[er]iurii
se[ntentia] redu[n]tur voloz finitio et solutio fidei iuramentalis.
et generaliter infidelitas quia i[n] al terius p[er]iurii se
cretu[m] ip[s]i reuelatur siue p[er] confessione[m] ip[s]ius siue alio
modo secreto co[m]mitti. Lege na[m]q[ue] diuina et naturali se
cretu[m] teneat[ur] deb[et] q[uo]d in secreto acceptu[m] e[st] nisi alia via
fuerit sibi de secretis. **P**ostremo totu[m] p[re]ceptu[m] hoc de
diutius p[er]mittit q[uo]d volent aut p[er]mittit ea que sunt de
se illata s[ed] si p[er]missa talia ope op[er]ant[ur] gra
ui[us] m[er]ito et dignabilius p[er]mittit.
Secundu[m] p[re]ceptu[m] e[st] Tu obseruabis dies d[omi]nos

et festiuos ab ecclesia seruari p̄ceptos. **H**ec obserua
 no aut uenientio multipliciter accipiendi est. **P**rimo q̄t
 ut quilibz xp̄iano illo die dñico uel festiuo legitimo
 impedimēto cessante missam audire teneatur. **O**rdō ut
 quilibz eo die abstineat ab oī labore aut meretricio. et
 alio quouis laborioso ope. scdm̄ ritū et consuetudinē pa
 trie quā inhabitat. quā consuetudinē platus spūalis
 illius loci cognoscens nō phibet. **E**t si alicui sup tali
 consuetudinē seruandā aut alijs casibz dubietas occurrat.
 consulat ille superiores et p̄itos ne p̄ amplā nimis aut stric
 tā consiam i p̄tin cadat. **T**ertio accipiendū ē hec obserua
 tio. vnusq̄sq̄ illo die ap̄uā vni et oīaz disanciat de co
 missis criminibz a deo veniā petens. **R**ecognoscere
 debet tū xp̄ianus multiplicia bñficia sibi a deo p̄stata
 nō i aliquo immūdo aut sibi guerni de bonis suis fa
 tiendo s̄ gr̄ias referendo. **D**ebet tū audire vbu dñi
 et spūalis doctrina pacifice atq̄ reuerēter absq̄ utri
 sione aut impedimēto quouq̄. **I**nterduetur p̄terea q̄
 libet et tota oculis cordis q̄tū p̄t ostendat mortē sibi
 de ap̄inquo imminente. **I**fernū atq̄ paradisu mortē etiā
 p̄mor hoīm qui in hac uita p̄fuerūt. **F**acta etiā potis
 sime mēorabilia s̄oz et s̄m̄z. **D**icant alijs ad sanctorū ves
 tigia trahendo. **D**icant insup p̄ n̄r. **A**ue maria. **A**redo.
Et alias si quas didicerint orōnes deuotas penitētiās
 iūctas sibi diligenter p̄finat. **R**equirit insup dñi
 auxiliū iteritessioē mediāte s̄oz et s̄m̄z a q̄bus velut
 paup̄ et mēdici eleosinā spūalem postulet. **N**ūc ad
 vni nūc ad aliu se rōuertens quousq̄ bonū aliqd spū
 ale i s̄m̄i sue paup̄tatis congesterit. **P**tea docent q̄sq̄
 autā aliorū habens filios aut filias et alios seruitores
 diebus solepnibus et festiuis filia facē. **H**oz em̄ om̄s
 suo culpabilis ē defectus. **P**redictis tñ nō obstantibus
 licet p̄t homo diebus dñicis et festiuis aliq̄ recreationē
 et spaciamentū uel ludū honestū causa solarij assumere.

plus q̄ alio tpe. dūmodo p̄ p̄m̄ mortale nō offendit
deus. comedēdo. bibēdo chorizandō aut aliū ludū ex
tēdo. Quāq̄ frēq̄tissime in talibz ludis q̄ia p̄m̄
cōmittātur. q̄admodū p̄iuria r̄re dissētiōēs desū
tia z carnalia opa. v̄ba z m̄m̄ia luxuriosa cōtinuē
z eq̄itē iustitiae. adeo ut sepius die dūto m̄is mali
esset amē q̄ talia p̄petrare. **C**onf. p̄ceptū hoc p̄mit
tūter ip̄ediētes p̄dicationē aut dīnū officiū v̄bis a
factis m̄m̄is em̄is aut ext̄is. Quāq̄ r̄m̄ eucariſtie sac̄
m̄ēti irreuerentes s̄t. aut erga alia eccl̄iasticū sac̄
m̄ēta. sicut baptis̄m̄ z m̄m̄oniū celebratiōēs quidā s̄t
irridētes z sacramēta cōfirmatiōis z v̄nctiōis exē
susape cōtēpnētes. **C**eterz cōtinuē p̄ceptū valde q̄ui
ter delinq̄ūt h̄i q̄ in certis solēpnitatibz am̄i irreuerē
tias m̄m̄is z abhōinabiles p̄petrāt. Alii enā q̄ talia sac̄
tibz am̄i cōsensū. Alii p̄sertim q̄ ex officio possunt z debe
rent talia ip̄edire. nec excusari possūt ludi p̄textu. Al
terit nāq̄ venditū p̄biū. nō patit̄ ludū fama. fides

Hoc autē ampli de q̄to loq̄t̄ p̄cepto.
enōra p̄uētes. Est quantū p̄ceptū. **C**onf. p̄ceptū
hoc at̄ ampliendū ē nō t̄m̄ de p̄tētibz m̄m̄ia
libo. s̄ et de p̄tētibz eccl̄iasticis z curatis nostris qui
nos in xp̄o regnauerūt. z ḡn̄aliter de p̄p̄tis z sup̄iori
bz m̄m̄is s̄z b̄nfactoribus et terrenis p̄ncipibz. Con
siliiter enā de mortuis et defunctis itelligēdū est. quo
ad hoc qd̄ pro ip̄is deū rogare tenem̄. **C**onf. p̄ceptū
hoc q̄uiter p̄petrāt h̄i q̄ sine causa r̄onabili suis sup̄i
oribz quibuscūq̄ detrahūt aut maledicūt z eos. p̄dunt
uel mortē eis optant. q̄admodū mali filii p̄tēti mor
tē frēquēter desiderāt ut eoz hēditatē possident. **C**onf.
greduntur enā p̄ceptū hoc qui cōtēpnūt p̄ceptū s̄c̄
m̄is em̄is ueluti ex cōmuniōis s̄m̄is p̄uēdentes. et
ieiunia iduta ab em̄a sic causa r̄onabili soluentes n̄

hi ea observare possent sine sui corporis nobili gravamine. Sunt etiam violatores libertatis ecclesie que libertas ecclesie adressa est non tam favore ministrorum ecclesie quam intuitu divini honoris non enim propter malitiam aliquorum ministrorum ecclesie debet a quodam fidei christiano status platibus aut ecclesiasticis diffamari aut ledi. Ter potest virtute sua baptismi aut missa celebrata sine alio sacramento propter malitiam ministrorum. Tenet preterea hoc preceptum laicus fidelis quia aliqui ecclesie ministri mali sunt debiti reddere missam audire. decimas et oblationes et alia iura reddere ordinarum pro sustentatione ecclesie ministrorum qui variis modis servoio totius rei publice serviunt. Plurimum aliorum hominum propter tales et naturas occupationes ab hoc ministerio potest qui sit ecclesie debiti redditus liber et immunitas deo non hominibus servit. Porro preceptum hoc infringit qui leviter nimis et idcirco recte redarguit terrenos principes super actibus eorum publice sue constitutionibus et statutis non attendentes sepius eorum onera et fatigas graves quas subditis populus non debet nec potest cognoscere. quia propter nec eos de facili iudicare debet. multum potest examini diuino reservantes coram quo ipsi sunt principes actuum suorum recte reddunt. Denique solvit hoc preceptum qui noluit superiorum suorum aut sapientiorum amittere consilium propriis iudiciis intentes. Pervenit quippe que patitur hoc ex iobia et indignati superbia in errore et deceptione homines inducens. Contingit namque ut aliquis homo sepius taliter deceptus superbia. tunc se reputet satis ut humano consilio non indigeat se credit. Fit proinde ut deceptus homo ille propter austeritatem nimis et idcirco rectam abstinentiam quam bona esse credit impitius furiam et aliam infirmitatem inmutabilem male sine pituitate incurrit. **Nonum** virtutis preceptum est. **Ampli loquitur de quinto precepto.** Non omnes homines. Et est intelligendum quod non est interfaciendus homo auctoritate propria vel particulari et per viam facti premissa via iusticie et equitatis. Hoc preceptum prohibet districte omne pueri sui odium et desiderium vindicte seu mortis aliene. malum item consilium et iniquum consensum in alium

notumētū leſione uel morte. Et ſi pſona leſa fue-
rit eccleſiaſtica aut iſtatu ſimili conſtituta. gū? e-
pīn? i cūrrūt eo facto ſic agētes? cōſennētes ex dīm-
nionib? ſmā. **C**ōtū p̄ceptū hor? gūter delinquit hū? q̄
odio uel rancore p̄ncipaliter moti aut iuitu vmdite
aut aliene gūaim? potius q̄ zelo uſtine iſtignū p̄i-
moſ ſuoſ p̄ plantationeſ? p̄reſſuſ aut iudina publicū
mūlplūter verant. enā qd̄ ſuū ē requirētes? potēſt
mūltoī? hō qd̄ ſuū eſt i iudicio publico repetē et ordie
iurib? ſeruato emēdā rōnabile ſue dāpnificatiōis requi-
rē abſq̄ hor? q̄ odiendo p̄mū mōdūter p̄tēt q̄quā ſe
p̄ p̄ate p̄p̄i? i tūquillitate? attētm p̄i idigētia eligi-
bilib? eſſi oēm emēdā abſq̄ lite publicā remitti. vltō d̄
In denario litib? non ē obulu amoruſ. Multū uēo iſ q̄ le-
dit aliū d̄ attendē q̄ ex alteri? mūltoī? ul' occaſione ſi
leſione q̄niz oīngit interdiū leſū cū ſuoſ hēdib? depampa-
ri i quo caſu ledēb? q̄admodū fur aut latrō ad omī bo-
noꝝ p̄dūtoꝝ reſtitutionē tenetur. **P**otēſt cōtū p̄ceptū
hor? gūter p̄tēt qui q̄quo mō i p̄ediūt ex cōmixti-
one uiri? mulierib? fetū naſci aut abortiuū p̄uāt. ſeu
p̄uſſione violenta vteri aut nimia igluuie. aut p̄pter
anguſtiā ueſtīmētoꝝ ad laſtiuiā ordinatā a aliā q̄niz
negligentē fetūſ tuſtodia. q̄ ſi fetūſ iā eā aīatib? gū?
ē p̄mū. tūc em̄ uerē hōiadiū p̄p̄nū. **T**uſup cōtū p̄-
ceptū hor? ſp̄ncialiter p̄tēt iūdi detraitoꝝ odio plem
i iūdi. tūc p̄pue cū inter affineſ aut alioſ gūatūſ
aut diſcordiaſ i placabileſ extinguit. ex quib? mīla pluꝝ
ma oriūtur. adeo ut iſ qui lite mouit eā cū uellet nō ſci-
ret aut ualeret ſedare. vñ? i apud deū dāpnōꝝ mēd̄ p̄-
ueniētiū reuſ cōſtituitur. **C**onſuētudo tēmp? cōtū p̄cep-
tū hor? dāpnabilis? i horrenda cōſuetudo i aliquib? obſer-
uata p̄mūſ. q̄ pro vni? delicto tota ipſa p̄gemieſ i mor-
et p̄ſcūtiōeſ p̄quiritur. **E**t hor? tūcēdū p̄cepto iſtēditur
omē duellū mortale aut torneamētū quib? mortib? ueri

Similiter immet periculum **De m. de o. lo. prepto**

Sextu preptu est non furtu facies. Et est furtu uel latrocinu rem aliena impere siue retinere alio cuius est ignorate sic qd ipi ho cognoscenti displicet. **H**or prepto districte phibetur. ois iusta mercedo. cultum qlibet terre aut labor fide lis z fallax. qdlibet aut mediu artificiu. futo ena dicte labor. z teru venaliu lutiliu quolibet p unlibo venditio siue veditor eaz res ens emedo deceptu fuerit siue no no em q deceptus su lute possu aliu tempe. **P**hibet ena h prepto ois usum falsa aduocatio a patroniano. plan tanos uel lis no rite assumpta. fraudulem pauritio. aut iustu iudiciu. Et gualiter ois deceptio manifesta a falso colore velata q quis aliei dnpnu facit qd tibi nollet fieri. **C**ognatur at p m hor furtu uel latrocinu ex nrtista tis loci et tps psona z filibus. qadmodu si rem sacra m loco sacro aut tpe otoni deputato quis auferat. Et ena p sona dnpnficant paup fuerit. z m se ul suo statu a m suis heredibus ex hor gnuie detrimetu pariatu. **R**eq ritur aut ad psona sic aliqui dnpnficantis absolucione ut ablata z dnpna ex integro dnpnficanto restituat scdm iu dinu boni viri qadmodu natus z comodi potest. **E**t si facultas no sit omnia reddere. salte qd poterit restituat. et si dnpnficantis ignoretur. ablata nichilo m pios u sus z eleosinas distribuat scdm iudiciu supioris. **E**na prepto phibetur ois symonia q est sacroz venalitas. plurimum ite bnficior absq ronabili causa. z formano uel usus false monete. **E**t te rem aliquam ad certos ter minos ad redentia plus iusto vede z ois gnuaty illinty. **P**tea phibetur hor prepto ois detractione z diffamatio d alterius fama bona oi argeto pstantior alteri iuste tollitur. **D**ebet equide sic diffamas alteri fama ablatu restituere qm pt publice qnz veritate confitendo z te male fuisse asserendo z multo magis si totu aliquem statui iuste diffamauerit. **I**n sup hor preptu iungunt

qui a subditis suis ultin iuris equitate ⁊ rei publice
necitate tpalia bona violenter diripiunt. q̄ etiā leges i
iustas aut p̄cepta cōducunt contra deū ⁊ em̄as q̄ in eo s̄d
errōmione incurrūt. **A**mplius hoc inſigrediuntur p̄
ceptū adultē mulieres illegitimos filios ad legitimos
hēditatē ſuccede facientes. queq; virorū ſuorū bona eis ig
noratibz cōſumunt nimis ſup̄tuoſe. **C**oſimiliter deliquit
filii patrū bona eis neſcientibz iuſuliter exponēdo. ſer
uitores etiā ⁊ diſpenſatores domorū ſuorū a m̄iſtorū bona
iſideliter inſtrando. eccleſiaſtiā virū etiā bona luxu
rioſe aut p̄p̄atū a ea i theſauros amulad. **F**ili ū
qui terminos agroz dilatat p̄rios deſtruidēdo. **E**t tri
butū iuſte ip̄ſitū ſolue rēnuūt. **E**t hi q̄bus omiſſa ē tes
tamentorū executio eleoſmas ⁊ cetera legata i p̄iudiciū
deſictorū ip̄le differētes a ſolue rēnuſates. **P**lūm ſi
modorū horū ſiles q̄ ex p̄cedentibz imoderatis ſup̄tuoſ
pueiūt cū quibz multipliciter vltin redditi ⁊ puei p̄pos
ſup̄tuoſū gent ſtatū. ſup̄tuoſus nāq; ſtatū ſup̄tuoſas
requit expenſas. **P**oſtmo cōn p̄ceptū h̄ q̄uſſie p̄mit
hi qui pecūia aut p̄te violenta pēntes. p̄p̄uos a ſer
uitores p̄ncipaliter ituiti ſeruitū etiā bona occupare
p̄mūt cū p̄ſertim eccleſiaſtiā b̄nficia dignis ⁊ ſuffi
entibz debeant. ⁊ pure nō ſromare oſeri debeat. **A**lio
q̄n i b̄nficio nullū ius acq̄rit nec a crimine liber eſſe p̄t
quouſq; b̄nficiū ſimpliiter reſignet ſimoiare. **p̄motus**
Capitulum xi. Septimū omni p̄ceptū.
Septimū p̄ceptū ē nō merchaberis. nō luxuri
oſus eris. **H**oc p̄cepto ihibetur ſub pena p̄m
mortalis ois ſocietis ⁊ annalis cōm̄tio viri ⁊ mulieris
excepta m̄iomī lege. **H**uius nāq; oppoſitū aſſere ē error cō
tra fide. **P**rohibetur etiā p̄cepto h̄ tā i m̄iomali q̄uictis
q̄m ſolutis ois luxurioſus attracto mēbroz genitaliū
quo nō ſeruat naturalis ordo iditū a nā. ut nō rite copu

latur ptes ad gnatione a nā deputate Et tūto ptem
 hūm est qto a naturali ordine longius recedit siue
 iter psonas solutis siue qd' crimē aggruat cōiunctas
 mrimonialiter siue fuerit hūmreor attritus i se ut i alia
 psona a i spm bestie m altea spene p turpissima vili
 citā oplocencia osūmāth. si deniq' spenaliter attritus
 nē inaturalis pueiat a fedissia vilissia q' delatione
 q' mollities ul pollutio duntur Si q's aut i hīs ul aliq'ly
 hoz culpabilis est sufficiēter itellige p' quid isti modi
 genemles loquēdi signifiēt nec em p'culari certū
 cōfessione ē abhominabilis her imudicia explmān ne m
 re aures puit i inotētes hoz p'ius ignotoz noticiā ac
 quirit i scandalizentur. **C**ont enā mīsus isti enormiū
 cōm natūm p'ioz. Platis māorib' epis scz i suis pēte
 nariis ad absoluedū reseruat quoz aliqui scdm leges
 ignis pena pletūtur. **E**t p' aliquis q'atq' bona et elēo
 smas opetū ieternū saluari si pudore motū her p'm
 retineat. uel adeo sclet ut nō possit cōfessor p'm spēz dis
 tincti p'pende. **P**m nāq' p'etūtio debuit maiore pudore
 iferre q' eius reuelano p'sertim i cōfessioe. **C**onidit aut
 hō i horuendū p'm hūarib' demissis. aliqui ex sola mali
 cia alteri i pellēis. sicut iuuenes aliqui pueri alios i
 notētes f'cepter denpiūt. Alii ex nimio orio f'cepter ex p'
 sūptione nimia potū a' abi potū p'sertit aut aboz exet
 siue nimis sup calefactūoz. **E**xpe ex ihonestis v'bis aut
 aspectib' indignant aut fixis. **C**ūq' ex diuturna cōtūmācōe
 cito minalē actū ul cōmixtioēz v'ri i mulieris. Aut iordia
 to appetitū minalis cōmixtioēz ai tali ul' tali p'sona. **I**nter
 dū enā ex pueri sa cōtūmā p'ntū seruitoz a' anillaz siue q'
 magnū facinō ē mīoz ai quib' iuuenis aliquis cōuer
 satur a' nutritur. Aut postreō ex sola p'm mīlūcia. **C**eter
 ppter detestandū p'm hor olīm mūdū sūptū ē vniūfali
 diluuiō. i quib' ciuitates sodomie i gomorre igne celesti

biliter nimis adiuuentis nouitatibus aut aliorum diffinicionibus aures credulas prebent omissione inde per se assumptes asserentes nimia leuitate de prioribus mala. **C**elotopi preterea uel suspiciosi priores et actus eorum male et similitudine iudicantes a interpretibus adeo ut ex huiusmodi credulitate falsa iustitia bella uel lites sepius moueantur. **T**ernūden^m amplius

Nonū preceptū est. **Q**uod nonū ambit preceptū. **N**ō concupiscas uxorem proximi tui. et osculi nec feda uirginitas. **H**oc precepto districte prohibetur oīs modus ul' gestus exterior malus quo trahitur alius uel tollitur. **Q**uod patitur luxurie siue per iterum siue per missionem linz siue per minas violentas siue etiā per munera per promissiones per mendacia aut factas adulationes a' itup supfluo vestimentoz oritur iordinato aspectu uel itessu uerbis turpibus aut deniqz attactu quolibz luxurioso. sicut frequenter contingit in apleribus et osculis. **E**sciendū est aut q' oīs concupiscentia carnalis coniunctionis propter inmemoriale uicium etiā solo uoluntatis consensu plenarie peccata ē per se mortale ubi carnalis copula minime subsequitur. **E**quidem uerū est hec regula magistralis. **O**īs completa uoluntas siue bona siue mala per facto reputatur. mala uoluntas pro facto reputatur. **E**n per se genere p'are p' persona masculinā alteri copulata quāmodū et soluta ut si mulier alteri q' uiri sui carnalem sonentē concupiscat. **O**mīs etiā consensu plenarius et deliberatus quo q's in turpibus et carnalibus cogitationibus delinquit ubi etiā deest uoluntas actū exteriorē peccandi. **S**ed plures doctores est mortale per se. **P**otest itē ex promissis omnes aplerus osculi et osciles attactus principaliter ex luxuriosis cogitationibus prius eniatis precurrentes si quia delicta. tūc q' iuora si plene fuerint affines aut religiose uel eiusdem seruus. et qd' enormi ē si in talibus attactibus uel osculis talis nō seruetur honestas q'us in publico seruaretur. **C**uāobrem si quis in promissis attactibus uellet alteri vni

inferre deberet aliis ex aduerso quodmodum pro vite corporalis tuitione viriliter resistere tunc verbis tunc factis ac validis rationibus. aut denique factum tale promissum in hoc iurare valentibus et ad hoc astrictis reuelando. Alioquin talis quod quis ille est non immerito sua diligit castitate et honore.

D Capitulum xiiii. de iuramento de preceptis
Primum preceptum est non concupiscere rem proximi tui. hoc est alterius coniugii. Et intelligitur hic concupiscentia prohiberi quodmodum supra ut in sexto precepto de furto et latrocinio explentur est. Prohibetur enim hic concupiscentia et voluntas mala. cum mala voluntas ut paulo ante dictum est pro furto reputatur. Tali namque cupiditate cadit frequenter homo in inuidiam et in patientiam sui status et dei blasphemiam apud se non recte cogitans bona temporalia se iustus meruisse quod talis suus vicinus. quod idcirco deus iustus est. et sibi non nisi frustan et inuiter seruendum est. quod si idem modum aliquid a tempore alteri contigerit. Multum ille letatur et gaudet asserens pro suis demeritis hoc eundem amicum. Continuum preceptum hoc reductiue pertinet operi misericordie in corporali. quod spiritualium seu elemosinarum refores veluti pauperibus indigentibus cum facultas adest et omnino est euidente necessitate non subuenientes et specialiter penes pauperes. quos putandum est medicare aut deseruietes esurire ac egere permittere. Consilium permittit qui seruitorum suorum salarii uel lucri iusti iuste retinent quod in elemosinam pertinet aut si canonicis ecclesiarum occupant inique aliorum homines dicentes priores nimis diuites esse et eisdem abuti nec eis propterea restitueda fore. Condempnat eos namque approbata pauli regula affirmans non esse facienda mala ut inde bona euemant. Nec quomodo pro peccato offendendus est deus eius transgre- diendo preceptum quatenus bonum inde prodeire contingerit.

H Capitulum xv. ostendit qualiter in his decem preceptis uelut in iuramento quodam spemulo facies ostendit iuramentum debet
Et igitur si decem legis capitulum

precepti dñe superius enarrata. In quibus qñi speculo
 quodā polito terso i mūdo religionis xpiane veritatē p
 legere ac totius vite nr̄e ac aīarū oscuritūq; nr̄arū pul
 chritudinē atq; seditatē possumus distīcte cōspicere. hīs
 mediātibz cognoscat homo uite sue denūsuū qualiter
 dñi precepta seruauit qñtūq; deuiauerit. quibz modis
 scdm̄ varias p̄ccōz spēs deū offendit qñs deniq; p̄ccōz
 cōfessio habenda. Et si p̄ccōtor aliq; a quoq; nō plene
 intelligatur. cōsulat sup̄ hīs sapiētes potissī ac deuotōs
 viros. **C**ū nāq; p̄sona postq; ad aīos distīctōis pue
 nerit si cōsensu volūtario plenāio ac deliberato horū ali
 cui p̄ceptoz p̄ cōtēptū iobediens existit. dīctōm dei
 amore nēature p̄ponēdo extīā stāti salūtis efficitur
 i tēpnatōis p̄uulo statuitur. nec qñ aliqd deo. dīg
 nū bñtudinē opatur. Cūq; si tēptatōnē qñc aut dīu
 turnā ire sūe luxurie aut altēiō p̄m̄ quibz iadat si p̄p̄
 tēptatō hōi displiceat aut eīdē hō resistat. ul' nō plene
 i delibēte cōsensiat mōrūter nō peccet. imo sepe nullo
 mō peccat. s; magnū erga deū p̄m̄ū mētur tēptatōi
 vilitē resistendo. **H**ic iā p̄spicere clarū ē qñbz vīs et
 modis decem hī p̄cepta īfringantur. **S**epte mōdibz et
 capitulibz p̄m̄. qñ s; sup̄bia. iūdia. ira. auaritia. gula
 luxuria. acedia. Cūq; itē extēiorū sensuū mīstēio. qñ s;
 visus auditus. olfactus. gustus i tactus. Sūp̄ qñq; in
 hīs decē p̄ceptis spēniū uite se diligēter īueniunt. recte
 se cōspiciunt seq; p̄pendit i hīs obediens distīcte sapit.
Capitūm xvi explīat qñter triplē veritatē ore uel
 corde cōfiteudo a stāti p̄m̄ mōrū ad stāti gr̄ie resur.
Sciens nichilōi m̄ mīsericōr. **A**gno
 dissimō p̄r deus i cognoscens m̄z singulitatē
 p̄marinā i ad malū p̄mitatē. multiplicibz
 vīs mortali uitā durātē patissimō ē nobis delicta re
 mītte i gr̄iā cōferre si dūtaxat veritatē i ex corde si
 bi tres subsēptas veritates porrigamus. **P**rima veritas

est. **O**ne sic uel sic contra uiam bonitatis peccatum quod
in displicet. ratione tua? primus ago quod vos offendi
qui totus estis uenerandus et colendus. quodque mandatum vestrum
transgressus sum. **S**ecunda ueritas est. **O**ne bonum habeo pro
positum et desiderium uero iuuamini mediate in futurum
promouendi ne ita in peccatis et omissionibus peccatorum iuxta pos
sibilitatem uicium euitandi. **T**ercia ueritas est. **O**ne bo
num habeo uoluntate peccatorum meorum confessionem iteigliter fa
ciendi pro loco et tempore secundum huius et sic minus erit mandatum
et preceptum. **H**as ueritates quisque quicunque loco et tempore im
petiter non fuit aut medianter ex corde pronuntiauerit se
autus existat se in salutis et gratie statu consistere et vi
ta eterna mereri quibus omnia enarra pueri crimina commi
sisset. Si etiam talis absque alia confessione continuo disce
deret in absentia sacerdotis dormiendo aut alio quouis
modo morte subita puerus. id finaliter saluaretur acer
bissima purgatorum pena mediate. **E**t quo notandum et
salubre consilium elicitur ut christiano quilibet singulis diebus
bis aut semel sero et demum aut saltem festiuis diebus re
deat ad cor suum. totius examinas an tres premissas uerita
tes proferre ualeat cum cordis sinceritate. Si quod minus statum
salutis se esse confidat. **S**i eas pueri mente fatei non ua
let obstare uoluntate peccandi quod actualiter delinquitur aut
in quo proposito quo quis omissiones peccatorum uitae renuit quod
admodum illi qui pueris animalibus meriti resurgere noluit.
aut usus suas a iustis meritis et lucra continuat
ul' iuste retinet alienum. **C**uius alterius odio uindicta desi
derio flagitantes in notendi proposito perseuerant. **C**ertissime sciet
huius et consules non episcopus a papa tales absolue posse. quicunque
talibus salutem consilium detur ut per seipsum uel alios bonum
quod poterit operetur orando ul' elemosinas dando quo deus eorum
corda illuuet et ad bonum dirigat et conuertat. **N**ullum est
enim bonum adeo exiguum quod non tandem deus eterna uel

tpali mercede remunerat. Multoq; melius ē tpale bo-
nū ⁊ minū q̄ oīno nullū pmeri. Saluberrimū ē enā
laudabile consuetudinē alleſā ſeruare ne eā ſemel diſ-
ſoluēdo nūq̄ meternū forte reſumat. **Ca. xvn** **ondit**
quib ſit cōfeſſionis modū ⁊ dāt circa h̄vni breue dōmne.

Oponenſiaq; accedit hō ad cōfeſſionē. **Q**uādo
p̄mōr explanādā hor ē de neceſſitate ſemel in
ano circa ſolempnitatē paſchale aut cū mortis
iminet p̄iulū a' i ſacramētōr ſuſcepōe. Ad frequētiōrē
em cōfeſſioē regulatē nō tenem q̄q̄ ſepius cōfitei
multū p̄deſt ad augmētū gr̄ie ⁊ diſtinctiōrē cōgnitiōē
⁊ explanatiōē p̄mōr. Debz p̄meditari cōfeſſum qd aut
i quo deliquit cū exāme diligenti q̄ſq̄ diſcutiens ac ſi
magmū inde tpale bonū reportaret. **A**muſet ſe poſt
modū p̄mōr hūiliter nō uiriſorie v̄nter nō ſitte. viti-
pando ſe nō laudādo p̄ure recte atq; ſincriter ſacta ip-
timēria dītendo. diſcrete ſup ut nō reuelent h̄i qd cō-
ſortes ⁊ ſocios habuit in p̄mō. De h̄is em cōfeſſor iquitēz
ḡuiter enā p̄mure. niſi forſan ſociales huiusmōi muſa
petēdi cōſilij ad eor pellenā uiolentiā cōſitens detege-
ret. aut fortaliſſ ad explanatiōē p̄mō ſpēz neceſſitās eor
māiſtatur poſſet ut ſi quib nī ſola ſorōe annaliter cō-
mūtus fuerit i quo caſu q̄rendū eſſi cōfeſſor p̄ſonā i cō-
feſſione detentā ignorāz. **S**up caſibus aut ad abſoluē-
dū ep̄o reſeruatib aut ſupiori remittat ſacerdoſ in ſei-
or ofitente ad p̄latū al ſupiorē eū potentē abſoluere
niſi forſitā cōſitenti mortis p̄iulū iminet. aut magmū
qd ſamēdū ex hor oboriri. uel p̄mō reuelatiōēz ſequi
cōiunctū p̄babilī formidetur. **H**or v̄dō q̄ regula certa
⁊ dōmneto ſalubri teneatur ut nūq̄ pro p̄mō ſecreto
uel occulto p̄mitētia publici p̄mitentibz iūgatur. n̄
p̄mitētia iponatur quā neq̄ant aut nolint ſufferre. nō
debet rurs⁹ cōſitens iūctā ſibi p̄mōz ſaciliter reuelāe
quo ḡtingit iterdū p̄mō ſuū prodi aut cōfeſſorib dūcti

aut interrogata nimia leuitate delege. **H**ec em oia
seruete confessionis integritate cōseruāt. nisi qd absit.
confessor penitente ad malū aliqd hortietur. **E**st ptea
vile et efficit remediū diligenti retinēdū ab hīs q
pueisa inclinatioe uel consuetudie indūt i aliqd enor
me pccm a quo nō desinūt retinēdū. q scilicet sepos
ad penā aliquā penitentiā uel aliā usq ad certū tē
pus pccm nō certo tōis moderatimē cōstringat quo
nenscūq i id pccm iade cōtingerit. Dicit nāq sepius
insipientes aliqui se a pccō. uel luxurie. putū et si qd
ē simile abstinē nō posse. qui tamē hoc ipō talibz
remedio uelut mēdaces finalime cōfutūtur. cū vni
albi uel frangi i emēda auiuslibz insignitiōis eis pcc
ta pena. ipsos a pccatione iusti operis retineat
Cōnde manifeste cōuincit eos dī pcepti et pueisa
luti mēdū a consuetis viciis abstinē posse nisi futi
pueisa haberent uolūtātē. Et tales uelut futi uēta
ti nō credūt nec obedūt quousq supplicia luāt. et delu
tor suoz serā et infructuosa pccm agant. sicut q iusto dei
iudicio ut qui pccare de commissis nō pnt nō uolūt. cū
uelint negant. **C**a. xviii. cōcludit nō esse qd ab alio
ad pccm ipellendū si ad bonū potius opandū.

Postremo qdquit agit homo i psona sua supme
moueāt aliū ad mēle agēdū tollitātē. a vbiis aut
factis. exēplis uel consiliis aliquid age qd de se
sit omisio ruine pccm. specialiter corā iuueibus a pccōis
inocētibz. **H**oc ei pccm est singularē deōnū officium. q
admodū bonoz angloz interest specialiter hoies iduc
ad bonū. **C**ōmptū ē enā frequēter amde q hoies alioz ad
mēlu ipulsores uir aut nūq delicti sui cōdignā penitē
tiā asseruātē pccmāt. q nequt eos corrige ad bonū qd
deceperūt. iā forte dāpnati sūt viditūm a deo postula
tes eternā eis maledictionē iugiter ipemites. **S**icut
ex opposito iā saluati alioz doctrinis et factis aut op

diligenti qua nulli deo opus ad sacrificium acceptum esse
 potest et ad peccatum delendum validi. per suos adiutores presides
 suorum fuerunt. **C**ur etiam propter fidem quam uirtutem cogni-
 tionis et virtutis a deo sibi concessam facultatem morum omnibus
 et exemplis alium ad bene agendum invitare. per filium doctoris dis-
 cipulum et sapientem istumque ignorantem. **R**ogemus in quo mutua
 pace et unanimitate iure iurante. quo post mortem corporis huius
 phantasie beatitudinis participes sumus. quam nobis orant deus
 unus essentialiter et personaliter trinus qui est benedictus
 in secula seculorum. Amen. **C**onsequitur exhortatio. **Inc.**

Quod quis a morte peccati ad salutem et gratiam sal-
 uti uolet resurgere quod ut actus sui et intentiones
 ad uitam eternam utiles sint et meritorie nostre est quod
 delicta sua recognoscit et cognoscant. dolens de commissis atque
 proponat auxiliante deo a mortali se penitus et abstinere in
 futurum. firmum preterea ac sincerum propositum habeat conpe-
 tentibus loco et tempore peccati sui salutem mortalia distinxit et i-
 tegritatem confiteatur. **E**id ut commodius fiat. pulchrum confi-
 tens crimina sua reuelaturus accedat. ipse cum ea matu-
 ra morosaque diligentia premeditari tenetur quam magnam
 aliqd emolumentum inde reportare se credet ut complete
 magis ipsa confessori suo ac lucidius exprimat. **C**um vero
 plurimum simpliciter ob negligentiam aut ignorantiam non ex-
 asante si potius accusantem modum aut species nescit
 peccatorum. penitus obsecra est tabula quam inspicientes confessarii
 cogitantes prius instructi sufficienter ad salutem poterunt
 referre. **P**rocedit autem tabula secundum numerum et ordinem peccatorum
 mortalium. a se. superbia. inuidia. ira. auaritia. acedia. lux-
 uria gula. **C**onfessum ergo tuum penitus confiteatur etiamque
 interrogat te circa peccatum superbie. **Circa peccatum superbie.**
Si uana tui laude et propria excellentia assumisti. aut
 optasti propter bona fortuna et modum diuitiarum sed
 aurum et argenti terrenas quam possessiones. a peccato

naturalia bō. s. corpis pulchritudine fortitudine uiue
tute et filia. seu etiā ratioe iustitiorū bonorū sicut ē dei cog
nitio ul' affectus deuotio Si alios cōtempnisti ppter alios hor
bonorū pcedentiū desin Si aliq' opa fecisti ut inde mūda
nā laude acciperes. uel ut alii te meliorem qm ipse sis reputa
rēt. et multo magis si hoc fecisti ptextu ppositis fidei. qm
ut aliis esses exēplar i bonū uel eos a malo retraheres
Si nimis pmanenter insub es opioni pue uel credulita
ti. alteri consiliū cōtepnendo. spēcialiter i materia fidei
et xpiane religionis. ex hac ei radice pullulat hieses sor
tilegia et false credulitates **C** Si p iactantia a' ianē glōr
opa tua bona recitasti uel te aliis pntibz inulpasti ut ob
hoc hūilis et deuotiū crederis Si gloriatus es corde aut ore
de malo ut qd alii defimudisti ul' ei iurā itulisti. qd q
p te et tuos cōplices ad male agendū potens fuisti Si su
prioribz tuis iobediens exististi et eos cōtepnisti. pnpue
marnales paretēs et spūales Si ita cōfessionē mētutus
es pccm tuū aut ei spēm mūdano pudore celando. talis
em cōfessio inutilis ē. si et nouū crīmē inuris Si pccorū tu
orū emulsaones qsumisti aut minuisisti culpā tuā sonis
aut cōpluribz iponēdo Si te p iobiaz et cōteptū excoimū
pmisisti a' leuiter nimis excoimūis ptiipasti Si i iudicio
publico uel alibi ob pudore ueritatis reuelande pccm
cōmissisti Si a bonis opibus a' vbi abstinuisti ppter oblo
quētiū quoniam fatuorū tūorū Si indignādo cōtempnisti
pccores paupes. ignorātes. ipotentes aut ifirmos eos p
cipue qui tibi genē pmiā sūt. a' si eosde uisisti si fugisti
aut vbi cōtempnisti eos qui studeat deuōm Si p supbia
motus aggressus es ardua sciaz tuā aut potētia excede
re aut tuo statui aut studio iderencia **Circa pccm iudic**
Si de alteri iūmodo letatus es nū ei ifortunū ali
qd cōtingerit. aut si diffamatioes seu psecutioes i
nirrent Si de bonis alteri coluisti qd bene famatū. bonū
pulcher sapiēs eloquēs deuotiū aut religiosus existat.

Si malui alteri poplasti. ul' bona fama ipsius minorasti
 iudis inquit de eo publice uel secrete manifeste aut finudu
 lenter platis. eius u' aut opa similitudine indignando aut i pe
 iore ptem frequenter interpretando **Curia p'mu h're :**

Si diu cu consensu un' conf. p'mi cu desiderio vindicte
 ul' appetitu nocendi p te ul' aliu v'bis a' factis Si un
 uel odio conf. q'cuq' contumelias p'tulisti a' i rebz notu
 metu p'buisti ul' irrisisti ul' si eu p'tulisti vulnecisti or
 ndisti Et accedatur diligenter an lesus sacros ul' deicrus
 erant si a lesis a te uel iuria passis venia pete tenu
 q' tu p'senti esles tibi forent a' in nullo s'bierti Si arma
 iuasua ad nocendu p'tulisti. Si alteri morte siue lesione
 illate minatus es etia appoito iuramento Si secretu alienu
 reuelasti. Si humiliter a te venia petentibz indulgentia tene
 gasti Si motu un iurasti neq'ter ul' p'mia omisisti a' si
 zen blasphemasti ludu aleaz u' aliu extendo Si odio ul'
 rancore ponus q' iusticie zelo placitationes ul' l'ibz aliu
 uerasti. Si alteri maledicisti p'senti p'ntibz a' p'p'ius **Curia**

Si alio nescente ul' nolente retines illud q' p'mu d'ua
 e suu Si furtu rei sacre aut ecclesiastice ul' al' **Curia**
 teris auulsiq' ita etia ul' locu sacruu comisisti. Si co
 tra deu iuratu indignaris q' no tibi sicut i ceteris pue
 nerit dicere nec ad votu p'spere s'ntedut oia. Si ob hoc i
 memor dei b'nficioz sibi seruire cōtempnis Si cōmuna bo
 dnoz uel p'nti laute nimis i usus p'pos osup'sisti. a' mer
 cenarioz i seruitoz iusti l'utu no eisdē tribuisti Si fal
 sas i iustis mercatibus exerauisti i modu iquius Si fal
 so i mendaci artificio usus es modu quere Si s'roma
 i te ul' in alio p'teristi Si cōmutatōe usuraria cu ali
 o cōtinuisti. aduertatur modu. Si sine l'uti p'uicis fu
 isti. Si ludis p'hibitis ut est iurilloz ludo auaricia mo
 tu te imiscuisti Si festiuis diebus spe l'uti manale la
 bore a' mercatione p te uel p aliu fieri cōsensisti Si co
 missa tibi i testamento uel aliter legatu ul' eleosmas p
 firere i distribuere neglexisti Si opa misericordie i ele

mosinas occurrere nante oblationes ⁊ denas solue con
tepsisti Si facta adulatioe ul' intencioe penias extorque
di alui recepsisti a' etia' uisisti Si pntu ul' mariti bona
eis itacis abstulisti. si pprias ⁊ alienas possessiones i
utiliter consumpsisti. si alieni dñi msa uel omisio volu
tarie ⁊ gaudenter exististi. uel lucrum inde uel comodum
reputares ut exempli gratia. si iter duos rura moues. ut
ex eoz mutua lite aut verbere ul' omissione emenda iudi
ciana aut pñoni lucrum feras Si fame aut pestilencia
optas ut p' ea diceris. aut de pntu morte gaudeas ut lu
a hereditate amplias Aut si pñis a' aliu ad pñandu i
pellis uendendo ⁊ emendo Si iactantia quoniam iustis adi
uentis nouitates ut diuina habudes **Cura pñi Acadie:**
Si missa ⁊ horas ul' aliud diuini officii seu seru
tium omisisti celebrare ad q' dicta tenebaris Si in
festis spenialiter ab eia' obseruare pceptis aut alias
p' ista negligentia uanitate aut oia' ecclesiastici
officii p'duaciones ⁊ similes audire contempsisti Si con
tra temp' diebus p'sertim festis i' vobis aut factis onosis
utiliter consumpsisti. a' ecclesiastici officii similibus ger
nulis turbasti Si idē p'stitu tempus excessiue dormie
do i' lecto tuo demorando ul' aliter inle occupasti Si p'
negligentia a' inania tñs habere meditationes mortis
iudicioz ⁊ bñficioz dei erga te p'termisisti Si p' bñfio
ribus tuis viciis ⁊ deficiis p'ces fide neglexeris Si co
missor tuoz regimini ⁊ cure nō recte sollicitus existis
ti Si negligenter de pñis contribus es a' confessi ul' an
nessione circa pñi tua p'medundoez hie nolueris.
si pñoz tuoz oblitus es. ul' iuncta pñas min⁹ debite
p'serasti Si q'libz vota ul' p'missa infringendo transgressus
es. ⁊ affectatur modis si deniqz p'ceptor eie fuisti trans
gressor. ut si publicam eulaisie suppone distulisti Si
nō recte nra sacramenta recepsisti. saluz nō p'missa debi

in integritate confessione **Cura peccati luxurie**

Si morosas cogitationes circa carnale actum cum complacere
na et delectatione notuam in corde tenuisti. si cogitatio
in bono talibus carnalibus uel aspectibus aut uerbis aut signis ali
quibus motu carnis exortasti nec eide sufficienter resististi.
si huius peccati omissiones non fugisti. aut quod deterius est easde
peruisti. Si per tales temptationes uel motus in luctuosum co
sensu cecidisti affectandi exterioris operis si posses uel auderes
perire. Si attractu aliquo inhonesto uel pruritu in membris pu
zendis exortasti ex quo carnalis delectatio sentita sit. et modum
diligenter adiutur. Si talium peccatorum erga alios causa
uel ruine occasio fueris. uerbis. oculis. apertis. aut alijs sig
nis uel forte puturis et alijs figuratiuis inhonestis. Si
dormiendo hac carnalem delectationem uel pollutionem iurasti. si
cum alia persona carnalem commixtionem iudisti. et attestatur
quod uel odinose foret persona. an uxorata alteri an uirgo
si que penitus et in quo gradu si sacramentalis religio. aut
in sacris ordinibus constituta si tibi offensa aut ei uolentia in
tulisti. Si denique eiusdem tecum seruus aut alterius erat et ex
primatur modum. Si luxurie peccatum opere consumasti alio or
dine quam natura dictauerit. Si minus legitimum honestate non
obseruasti uel operis in se uel instantiarum que inquit in co
fessione rectis si inter organos cognoscere quam uerbis uel
scripturis quibuslibet in publico referre. Si diebus festi
uis moribus aut minus solempnibus talia peccata perpetrasti aut
foras in sacris locis. Si abortiuum parasti. aut fetum ex
utero nasci impedisti. aut obstruisti uel uelut a peccato
cogitationes corporis immoderate uel choreis uel alijs pluribus
insanabilibus modis. Si dissolutis aut inhonestis aspecti
bus et choreis et gestibus inopis uel inata pulchritudine
aut furo medanter colorata uel denique vestimentis superfluis
alios ad malum allicere uoluisti. aut te conuisti ab eisde af
fectibus si tibi inuicem iuxta persona carnalis copu
le debui infirmitate aut alio legitimo impedimento cessa
te negasti. :-

Cura peccati gula :-

Si ieiunia ab eamā observari mādri hūmānū es
cessante infirmitate ipotencia ul' alia rōnabili m.
Si ex nimia ribi uel potus supnoe ebrietate luxuria.
dissentiones. aut corpis infirmitate iauristi Si ob eandē
causa studiū labore mercedē uel aliū opus ad qd' a
gēdū tenebaris omisisti Si p' nimios suph' i potibus
z ribi te uel tuos idigere aut medicare roegisti Si
zeniq' mīs auide aut habundanter cibū supsisti aut deli
ti sit q' ex hor' p'ceptū aliqd' dei uel eamē solueitur. uel
grāde aliqd' corpis inmodū segetur. **¶** Per her at oia
q' de septe p'mis mōrilib' iā explūa sūt. p't hō cognoscē
quib' modis quāq' sensuū extēiorū misseio cōtinuē
legis p'cepta. cōtinuē mīe opā. z duoden mīe fidei arti
culos deliquit. ut nō sit opus her postēiora p'oribus
addē nisi quis enūatis p'orib' spēnalia z p'culari
ora adiungere voluerit. **¶** Ad plenariū at p'cedenū
itellā ut cognoscā. glutē uite sit fūedū. Notā d' f'

Primo qd' de mī regula est z eamē p'cepto aliqua.
tene' quilibet ad mī semel i āno iā p'ascha
p'mā suā confiteri. Si enā eukāstia aut aliud
sacramētū suscipe itendit. hūc enā cū mortis iminē p'i
cidū. Si p'tea ipe q' p'atōrē absolue p't adest. aut p'n
cia nūq' in postēz haberi formidat. quib' sepius confi
teri p'sit. q'ter uidel'z ānuatim ul' mēsib' singulis a
quolib' solepni festo iuxta p'sone facultatē z statū. **¶**
Sed q' confessio in loco patenti ul' publico fieri debet
ne occasione teneti lon z p'teritū deuōis ipellat d'bo
lub ad malas cogitatioēs z iūqua v' ul' opa. r'ūq' enā
confessor cōfiteutis vultū aspiciat. **¶** Tercio q' multa sūt
crimina a quib' p'atōrē sacerdos simplex absolue nō p't
nisi p'itentariū fuerit. aut a p'lato sup'iore p'tate ac
cepit. quādmōdū sortilegiū qd' aliqui p' abusu sacramēti

rerū cōmitti aut ex alijs rebus frivole causa qrit q no
 ē causa itenti effectus. q p res sacras cōmitti sacrilegiū
 qd est furtū rei sacre. uel mī locū sacru pmissio violēta
 sacerdotib uel clēi. **S**ponia. hēsis. rēteaq trānia quibus
 eo facto excoicationis sentētia iāurrit deliquētes. **H**oin
 diū. pmissio pūis aut mīis pūiriū i iudicio publico con
 missū. adulterū signāter notoriū. mulier rāpto violē
 to. rēflosa vīginiū. cōsūpziatio sōmōialū. i iācto nī san
 guineis itia qritū gndū. votoz fūctio. oppressio pūi
 loz ifaciū ob negligētē custodia. pūm ite turpissimū
 r abhorribile qd cōtra naturā dicit. siue i pūa pso
 p mollitē ppetitū sit. siue i alio cōmissū q eiusdē ser
 erit. ul i m psona alteris serus si fiat i alijs mēbris
 q nā ad gñationē deputauit. ul si demq i alia spe
 ne admissū sit. **T**alia naq anima gūiora sūt q sit elus
 armū i sacrosctō die veneris. **U**n r de eis tenetur pātoz
 expisse confiteri sub pena eterne cōpñationis. **C**erto qd
 psona cōfiteus dī habē volūtariū pōitū oīa pām sua
 iuxta vires itegritūter explādi r ad itērogatū vei
 tūte sine mēdāno vīdē ad sui amīsanōē uel cōmīsanōē
 itē relare etiā dī pām alteri mī fortassis aliter suū
 pām reuelare nō possit. ul mī psonā tale ad suū cōmo
 dū spūale cōfessori dēteget absq pūidino aūgnis. **V**el si
 plātis supior ul pēitētiari nō singula pām cōfiteus i
 tēgriūter sī solos mīus rēseruatos audire noluit rēser
 uet pātoz alia delicta mīori sacerdoti pūte sup hīs hāt
 cōfiteūda. **C**uīto q nulla iūcta pūiaz tēpe dī mī qua
 pūte uoluerit. quā r relare tenetur vna nī alijs cōfessori
 plātis aut itērogatis mī forsan qd absit idē cōfessor
 cōfiteam vīs aliquibz ad malū idūc mīetū. **C**er
 q si gūide quid aliam itituedū sit r is ignoret nū de
 beat ititui. ul etiā si votoz cōmūtio a relam fūctū sūt

consolatur platus superior uel alius horum patre hinc non
tamen sacerdos inferior. **S**eptimo quod super patris in generali super
tribus nuatis si casus speciales occurrant uel iuris delicto
vbi tenetur hoc confitens explicare tunc presertim quando pater
laicus casus uel iuris speciale habet alicuius malicia mor
tale ut cum quis deinde fructus abstulit pauperi uxore et fi
lios haberi. uel in loco sacro quicquid patris est quod furtum patre
in generali omisit. Si pariformiter in aliis casibus pater
tas exprimat prout confitens meminerit secundum beneplacitum co
fessoris obmissis circumstantiis aliis ad patrem quicquid pertinet
tibi. **O**ctauo quod si persona confitens in peccandi proposito pseue
rit uel de nouo patrem uicere disposuit aut quod ablatus
alteri secundum facultatem suam non vult dimittere ut restituere
aut quod a carnali peccato luxurie renuat abstinere. uel quod non
redi inquit propositum retinet. nullus habet personam a patris con
fessis potest aut debet absolue quicquid tali persone salubriter
consulatur ut bonum que potest interim perficiat. Quinto enim de
iura tam digne illustrat. **S**exto nota quod patrem quod
libet tanto penius ac deterius est quanto pluribus inuit nonime
tu. **P**otest si quis fuerit alterius ruine causa et omisso ut in
nocentes presertim iuvenes a puellas suo consilio hortari.
uel alio quouis modo sollicitudo ad patrem agat huius rei distric
ta penam et prout deceptor a se corripit et a emendatio
ne totis viribus prouidendo et per se et alios ad uiam ueritatis et
sanam doctrinam reducendo. In hoc enim consistit portio principalis
sue satisfactionis et penae. **D**ecimo quod si quis post confessionem suam
amissionem diligenter ipse peccator quocumque etiam mortali a se co
missorum non resistatur. tunc per solam generalem confessionem de ipse
absque alia speciali saluabitur. si tamen ea prout oblata per
modum ad memoriam redierit. ea specialiter certis tempore
et loco confiteri tenetur. Quia ire periculosum est commissorum a se
delictorum modum per negligentiam aut desidiam in memoriam fieri.

Forma absolutionis sufficiens et requisita. **Absolutio.**
In per patris de quibus confessor intendit et potest absolvere

confitente Ego absoluo te a peccatis tuis In nomine patris et Fi-
lii et Spiritus Sancti Amen Et si confessio fiat de excommunicatione
inimico dicat sic Ego absoluo te ab excommunicatione tua In
nomine patris et filii et Spiritus Sancti Amen Et si cum hoc fiat absolu-
tio de peccato propter quod latum est excommunicatio vel de alijs addatur
foris por Additiones que alie conditionales aut inuoluntate tu-
tus dimittuntur

Quia per huius opusculi de sua mor-
tis

Seruos fidelesque animi auspiciis
egroti tuam diligentem agant per ipsum vitam corporali
singuli et defensibili conservanda. erigunt a nobis
multo fortius deus et minus per salutem suam spiritali tollunt
dum genere speciale In hac enim extrema mortis nitite fi-
delis probatur animus Quippe nullum est opus minus maius
sue comodis quod et facti apud deum meriti et apostolus fre-
quenter enarrauit quodammodo persone nostri saluatoris ihu xpi
si in terris nobiscum degeret ipsum seruum corporale Quia
obrem tunc fuit pater spiritus copone breue quodam exhorta-
tionis modum habendum circa eos qui sunt in moribus articulo co-
stituti valente etiam generaliter omnibus catholicis ad uitam et
notitiam bene mouendi conuenienter Continet autem opusculum h
breue quatuor periculis scilicet exhortationes. interrogationes.
orationes. et obseruationes

Prima exhortatio est Amate dilecti a dilecti
considera nos oves subiectos esse potestati maius dei et ipsius
voluntati oves nos cuiusque ordinis a sanctis reges prin-
ces diuites et pauperes mortis tributum solue necesse est
venimus in hunc mundum peregrinos more ut ex eo insecamus
non ut mansionem in eo stabiliamus. quin potius ut hic bene et
meritorie viuamus et deo seruientes honorabiles in semper pe-
nas euitemus et gloriam eternam habeamus Secunda exhortatio.

Recognosce diligenter cum gratia amice a deo tibi gressa
beneficia quod etiam tibi in hac extrema hora tui cogniti-
onis decernit nec te morte subito prompauerit. gratias pro
hys et alijs innumeris donis nunc eide refer ad suam infinitam
misericordiam confugiens et omnis a te criminibus venia
humiliter poscens

Sollucite cogita te in vita **T**erna exhortatio.
tua plurima delicta petuisse quibus pena ferre
meruisti. Unde et huius infirmitatis et mortis penas pacie
ter tolemis debes. rogans deum ut prius doloris acerbis
tibi remissione opetur peccatorum. et purgatorij horribilis
cruciatibus in hac afflictione tua per suam misericordiam co
mutetur. Collembilius est namque tunc principaliter quod in fu
turo puniri. quod si sit corde contrito penes penam neres
saria. tamquam voluntaria feres et omnem penam et culpam remit
tet deus. certusque prodesse inhorribis. alioquin per ipsam eternam
eternam penam et damnationem iures. **Quarta exhortatio.**

Super omnia in hac extrema hora constituto meditare
curam tuam spirituale salutem. Namque enim fortassis in futuro
huius meditationis occurreret oportunitas omnem aliam sollici
tudinem et rerum terrenarum curam relinque. quas relinque nunc
est. quod etiam nec ab infirmi papilio contructe eripe ualeat. et
plena fide te deo committe. et ei qui omnipotens bonus et sapiens
est. te tua et tuorum regenda prebe. omnem preteritum cogitatum tuum
in eum dirige. Adstantes solummodo et supstantes rogans ut per
salutem tuam deum precibus exorent. **Oratio principalis. Ter huius**
interrogationes. Et prima interrogatio est ista **prima interrogatio.**

Dilecte aut dilecta uis tu mori et uiuere in soliditate
fidei christiane respici deum et dominum nostrum ihesum et huiusmodi uerum
fidelis et obediens. Ite miris enim filius. Respondent
uolo. **Oratio interrogatio.** Petis a deo ueniam peccatorum
tuorum commissorum et omissorum que contra eiusdem amorem tua
iustitiam atque bonitatem egeris. Nec enim potest debeas horasti.
Respondent. **Peto.** **Terna interrogatio.** Habes ne sin
terum propositum et explicitam uoluntatem uitam tuam in melius commu
tare atque corrumpere si uita comes supfuerit. Rogas eni
a deum ut tibi gratia prestat horum propositum continuandi. utique
contritionem habendi. **Quarta interrogatio.** Et tu co
fessus tibi ipsi aliquid peccati mortalis uel nimis de quo non sis
confessus. Optasne etiam cor tuum illuminari ad obliuionem

minu si que sunt habendi notitia. et si tu scires libe-
ter confitereris ea. **Secunda interrogatio** **U**s ablata
p te restitui integritate qtu ad id teneris iuxta tua
ru facultati valore ena usq ad om bonoz tuoz ressi-
one z remittatione. ubi alias satisfactio fieri no ua-
leret. z cora deo z hoibus venia iurie petis. **Secunda**
interrogatio **I**ndulges ex corde oibus qui t noni-
mehi intulerut ob veneratione z aorem dni mri ihu
xpi a quo z venia speras. petis filiter idulgei tibi
et remitti ab his quos vbi a factis lesisti ad has
oes pmissas interrogaciones affirmative respondant.

Volo. **Secunda pncipula breues misint orones**

Primo dicit ifum ex corde deu orans deus
mei piissime pz. misere mei. deus mei piissime
pz. In manus tuas commendo spm meum. **O** pater
misericordiar miaz fur huc paupule creature tue
aduua me nunc ena in hac ultia necessitate Summe dne
ia aie egenti z desolate ut no a malignis spibus captiue-
tur z a amibz ifernalibz deuoret. **O**ulassie ihu ob hore
z virtute tue bndictissie passionis iube me reapi itra tu-
mez eloz tuoz **S**aluator mei z redeptor mei. reddo me
totu tibi no me renuas. ad te venio no me repellas. **O**ne
padisu tui postulo no ob ualore meoz meitorz si i vute
z effimna tue bndictissie passionis p qua me miser redi-
mere voluisti z in padisu pao tui sanguis emie dignus es
ipm in coferre festia ppter que nec tue diuitie a potena
minuet nec ipe padisus actustior aut mior iueitur.
Sallutet postmodu bssima vigne maria. dices Regia
celoz. mri misericordie confugiu ptoz recosilia me v-
nigeto filio tuo. eius clemena p me idigno ptoze rei-
pella ut ob amore tui mea remittat crimina pducet in
glaz sua. **A**ngelos de hinc ptoz iuuat iquies **S**pus
celoz ageli beatissi assistite qto in migrati ex h seculo
et poteter eripite me ab oibus aduersariis ifidibz z auaz

mea i vni ofortiu affuute. Tu pncipue agele bone nif
tos me. **P**ost her iquuntur ab ifumo nui fcoz ul' fa
ru magis deuoto extiterit ut illi prem offerunt diredo
gloriosissime fce ul' fa fignulare i te du viuere ftem i cofi
dena repofui fume nuf in m h extremo nntatibz art
culo laborati nuf amior fup modu fepus nuf iftat et
hora. lam i adiutoriu meu itende. **C**um ps qda ob
feruaciones edoret ut fua qus p dcoz ufo hndus fit.

Si ptiens nodu eukaufia aut extrema vntioez
fufcepit. Interrogetur an eade facmcta deuote p
atus e ienpe. Si ena fup iterrigationibz pmissis
vefufiliter appareant refponfiones pntis exifte reme
diu opponatur qm id comodi fieri poteit. ul' p miffan
none facmctoz cofeffionibz. eukaufie aut extreme vnt
tionibz. ul' eade maffefaco pntu qd iquirat no plene
fatisfaciedo pntioibz fup fide fua e falute ofne platis
moneat q ut dcedat tng vero e fidelis xpianus. **C**ate
zatur fi ifumo ipe excoicationis vinulo aftrictu teneatur
e pten fubmittit fe totis vmbus ordiaom fce matris
emie ut foluatur. **S**i morituru plixu tepous fpauu
ad fua recollnone habeat ne morte fefcina pueiatur
legende foret cora eo ab aftrictibz hystorie e oones de
uote. i quibz tang e viues apli delatibatur ul' reafen
za effent dina prepti ut pfidius meditetur. fi quid
adiufus ea negligenter oblitu deliquit. uel pfens cora
eo iftructio recitetur. Si ptiens ufu loquedi pdiderit
habet tame fana e itegra notia ad iterrigationes fubi
factis ul' oones cora eo recitatis figno aliquo exteiori
ul' fole cordis cofenfu refpodeat. hoc em fuffiat ad falute
Contetur ifumo ymago aruifxi uel alteri fanchi q
fang e icolumis fpocialiter veneabatur. Si no dia pmissa
dua breuitas finat. pponede ff oones. illa p fectim q
faluatori mo ihu x digut. nullatenus aut minime fi fieri
poffit morietu amia annales. vxor. liberi. uel dicie ad
meoria reducatu. mfi iqtu id erigit ptiens fpualis

sanitas et diu alias conuenienter omitti nequit. Non datur
 infirmitas nimia spes corporalis salutis consequere. igitur
 potius erit prima monitio superius explicata. Depe namque
 una tale ianua et falsa consolatio et incerta sanitas cor-
 poralis confidencia. certa inuenit homo dampnatione. Cuiusmodi
 hominibus est patientis ut per contritionem et confessionem anime
 saluante. prouidet quod et ad salutem corporis si sibi fuerit expe-
 diens valere poterit et inde tenacior atque quietior erit.

Quia vero frequenter corporalis infirmitas ex anime languore
 re actu habet papa per expressam decretalem nullis medi-
 co corporis distringente precepit. ne cuiquam egrotato corpore con-
 ferat medicinam quousque de spiritualis medici confessionis salutis
 requisitione anime mouerit. Tunc expedies videtur ut
 in quibuslibet pauperum hospitalibus uel domibus dei statuto
 firmaretur. ne quis ibidem egrotum suscipi posset quod non per
 ingressus die confessionem faceret uel idoneo sacerdoti ad
 hoc ipsum deputato paratus confiteri se continuo proutaret. Si
 autem in domo dei parati fuerint laudabiliter obseruati.

Explicat opusculum triptitum de preceptis decalogi.
 de confessione et de arte moriedi. Editum per crimum
 sancte theologie professorem magistrum Iohannem Gerson
 alme vniuersitatis parisiensis cancellarium.

Concipit tractatus de eruditione confessorum magistri Iohannis Gerson.

Et si virtus quia assuefactio gignit certius
 quod ars opetur non nichil tamen predestat artis tindi-
 tio apud eos qui nondum perfecti sunt in virtute. Hoc
 in arte quolibet perspicuum est. Et quoniam ars animi est
 regimine animi. perfectum in confessionibus audientis. Studium
 quasdam generales considerationes tunc breuiter et districte
 quas esse perfectas experientia docete cognoui. Et induc-
 it hoc agere me non mediocriter. quod paucos hactenus
 repperi qui perfecte unquam et integre confessi fuerint. cau-
 sa existente in multis uel negligentia uel ignorantia con-

Prouideat ante omnia. **prima consideratio** confessorum.